

marky dostatečná. Na právním názoru odvolacího soudu nemění ničeho okolnost, že takto byl úvěr poskytován usnesením ředitelství. Není také zcela správné tvrzení rozsudku, že společenstvo může provozovati i s třetími osobami obchody, jež jsou, nikoliv účelem společenstva, nýbrž jen prostředkem k dosažení tohoto účelu. S tím lze souhlasiti jen s tím obmezením, že dotyčný obchod nesmí býti v rozporu se stanovami. Dle §u 88 zákona o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. je trestným společník, jenž rozšiřuje činnosti společenstva na jiné předměty, než které jsou uvedeny v §u 1 zákona. Neplatnou je pak každá smlouva, jejímž předmětem je nějaké konání, jež se přičí dobrým mrávům (Krasnopolski, Kafka vš. obč. zák. str. 98, Stubenrauch u § 878 obč. zák.) a k obchodům uvedeným v §u 1 patří jen obchody se společníky. Poskytnutí zápůjčky nečlenům je tudíž neplatným obchodem, z něhož pro žalovanou nemohl vzejíti závazek.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po stránce právní sdílí dovolací soud názor soudu odvolacího, že právní jednání mezi stranami ohledně vybírání korun od žalujícího společenstva jako půjčka jest nicotným (§ 879 obč. zák.) a nikoli jen neplatným a nemohla proto tato nicotnost býti zhojena ani dodatečným přijímáním kontokorentu bez námitek. Žalující strana jest společenstvem ve smyslu zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. Jako takové musí svou činností směřovati jedinečně ku podpoře výdělku nebo hospodářství svých členů prostředky, v §u 2 stanov uvedenými. Každý jiný účel jest vyloučen a není žalujícímu společenstvu dovolen, neboť pak by přestalo býti společenstvem ve smyslu naduvedeného zákona. V důsledcích toho, třebaš dovoleno jest v §u 2 čís. 2 stanov žalujícího společenstva, by přijímalo peněžní vklady také od nečlenů, nemůže žalující společenstvo, nemá-li jednati proti předpisům stanov na základě zákona usnesených a tím také zákona o společenstvech poskytovat zápůjčky nečlenům. Poněvadž pak žalující společenstvo vyplácením korun žalované, která nesporně není členem společenstva, jako půjčky nejen proti stanovám, nýbrž i proti předpisům zákona o společenstvech jednala, jeví se toto její poskytování půjček žalované jako nečlenu zákonnému zákazu se přičícím a jest z toho důvodu, jak soud odvolací v napadeném rozsudku správně vyvodil, nicotným. Názor dovolání, že toto jednání žalujícího družstva jest jen jednáním proti stanovám společenstva a nikoli jednáním proti zákonnému zákazu, není správným a vývody dovolání, že jedná se zde snad o překročení kompetence společenstva ohledně osoby, které zápůjčky byly poskytovány, nikoli však ohledně věci, poněvadž žalující k poskytování půjček svým členům jest oprávněna, nejsou správné.

Čís. 4274.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Pokud náleží do skupiny šesté tabely, kdo konal práce zahradnické. Lhostejno, zda zaměstnanec nabyl potřebného vzdělání, záleží pouze na tom, jaké služební postavení bylo zaměstnanci svěřeno a jaké zastával.

(Rozh. ze dne 15. října 1924, Rv I 1160/24.)

Žalobu vdovy po zahradníku na jeho posledního zaměstnavatele o placení zaopatřovacích požitků dle šesté skupiny zákona čís. sb. 130/1921 procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) spatřuje dovolatelka především v tom, že odvolací soud přiznal žalobkyni zaopatřovací požitky podle šesté skupiny bývalých zaměstnanců na velkém pozemkovém majetku (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.) přes to, že zesnulý muž žalobkyně neměl, jak se ve vysvětlivkách k tabulce zaopatřovacích požitků, připojené k prováděcímu nařízení ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n. k zařazení do skupiny šesté žádá odborného vzdělání školního ani v pomologii (ovocnářství) ani v zelinářství. K této výtce jest uvést, že stanovisko odvolacího soudu v otázce, zda lze Eduarda H-a zařadit do oné skupiny zaměstnanců i bez průkazu o nabytí školního vzdělání, není nesprávné. Nejvyšší soud již v několika svých rozhodnutích (srovnej sb. n. s. čís. 2326 a 2539) vyslovil názor, že i když v oněch vysvětlivkách, připojených k prováděcímu nařízení ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n. se pro zařazení zaměstnance nebo jeho pozůstalých do té neb oné skupiny vyžaduje buď středoškolské neb odborné školní vzdělání, po případě zvláštní kvalifikace, není nedostatek průkazu o onom vzdělání neb o oné zvláštní kvalifikaci na závalu tomu, by zaměstnanec nebo jeho pozůstalí nebyli přes to zařazení do dotyčné skupiny, to proto, že zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. v §u 10 výslovně stanoví pouze, že pro zařazení do té které skupiny zaměstnanců jest rozhodna poslední skutečně vykonávaná služba. Proto nesejde na tom, zda zaměstnanec nabyl takového vzdělání, zda ho nabyl ve školách, či soukromou pílí (praxí); podle zákona rozhoduje toliko, jaké postavení služební bylo zaměstnanci svěřeno a jaké obstarával. Dovolatelka spatřuje nesprávné posouzení právní věci a vytýká rozsudku mimo to rozpor se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) pokud se týče neúplnost řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) také v tom, že zesnulému Eduardu H-ovi přiznáno bylo postavení zahradníka a že žalobkyni přiznány byly zaopatřovací požitky podle skupiny 6 jako vdově po zahradníku. Než ani tyto výtky neobstojí. Nižšími soudy jest zjištěno, že Eduard H., jsa vyučeným zahradníkem a byv na statek žalované strany dekretem ze dne 16. června 1873 ustanoven jako zahradník, obstarával na tomto statku aleje a ovocný sad udržoval si v pořádku, že měl vlastní školku, z níž scházející stromy na

stromořadích dosazoval, že odhadoval při dražbách ovoce, že měl skleník, pařeniště a že vůbec konal práce vyučeného zahradníka. Pokud žalovaná napadá tato zjištění a tvrdí, že odporují spisům (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) netřeba se s dotyčnými vývody dovolání zabývat, protože jsou jen brojením proti hodnocení průvodů, což v dovolání není podle §u 503 c. ř. s. přípustno. Shledává-li žalovaná řízení odvolacího soudu neúplným proto, že nebyl proveden důkaz o tom, že Eduard H. neměl školky v technickém slova smyslu a že aleje byly dosazovány stromy kupovanými, sluší poukázat k tomu, že, shledaly-li nižší soudy okolnost, že Eduard H. měl vlastní školku a že z ní byly aleje doplňovány, jinými průvody již dostatečně za zjištěnou, nebylo zapotřebí dalších důkazů v tom směru (§ 275 c. ř. s.) prováděti a výtku neúplnosti řízení postrádá rovněž oprávnění. Podle posudku znalce, jemuž žalovaná nedostatek náležitosti podle §u 362 c. ř. s. nevytýká, dlužno Eduarda H-a vzhledem ku konaným od něho službám na statku S. pokládati za zahradníka a nikoli za pouhého štěpaře, za kterého chce ho pokládati žalovaná. Nebylo důvodu, aby nižší soudy tento názor znalců nepřijaly za svůj a aby v důsledku toho nepřiznaly Eduardu H-ovi postavení zahradníka. Odvolací soud podle toho nepochybil, přiznav žalobkyni jako vdově po zahradníku nárok na zaopatřovací požitky podle skupiny 6 a že nepřistoupi na to, že jí patří, jak tvrdila žalovaná, toliko požitky podle skupiny 2 jako vdově po štěpaři. Že přísluší žalobkyni požitky v plné výši, nebylo vzhledem k více než 40leté službě Eduarda H-a ani bráno v odpor.

Čís. 4275.

Dav svému obchodnímu pomocníku výpověď, nemůže ho zaměstnavatel napotom ve výpovědní lhůtě propustiti z důvodů, jež mu byly známy v době výpovědi.

(Rozh. ze dne 15. října 1924, Rv I 1175/24.)

Žalobce, bankovní ředitel, dostal dne 18. května 1923 od banky roční výpověď a byl dne 4. června 1923 bankou propuštěn. Žalobě jeho na banku o placení služebních požitků za měsíc červenec 1923 bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Co se týče oprávněnosti žalobcova propuštění, jest předeslati, že zaměstnavatel jest ovšem oprávněn (§ 1162 obč. zák., § 27 zákona o obchodních pomocnících) zaměstnance z důležitých důvodů i bez výpovědi ze služeb propustiti. Plyne však z povahy oprávnění, že zaměstnavatel tohoto svého práva použití nemusí, že se ho může vzdáti. Učiní-li tak, nemůže důvodu, pro který mohl zaměstnance propustiti, již použití. V tom, že zaměstnavatel, ač mu byl důvod propuštění znám, ho nepoužil, nýbrž zaměstnance jen vypověděl, dlužno spatřovati zaměst-